

IKAROS

Międzynarodowe Czasopismo Filatelistów

- - Internationale revue philatélique - -

- - - International review philatelic - - -

- Internationale Philatelisten Zeitschrift -

Prof. STAN. MIKSTEIN, Kraków.

Nadruki oryginalne i sfałszowane na polskich znaczkach tymczasowych dla byłej okupacji austriackiej

(na t. zw. I i II wydaniu znaczków, wydanych w Lublinie w 1918/19 r.)

(Dokończenie — patrz № 44 1).

B. Oryginalne nadruki II wydania.

W nadrukach t. z. II wydania lubelskiego, wypuszczonego do obiegu dnia 19 grudnia 1918 r., musimy wyróżnić dwie części, a mianowicie: 1) górną część nadruku stałą, powtarzającą się w nadrukach wszystkich wartości, a składającą się z wyrazów „POCZTA POLSKA”, ustawionych łukowato nad polskim orłem, umieszczonym w kole na czarnym tle, otoczonej kolistą jednolinjową obwódką, oraz 2) dolną część zmienną, zależną od wartości nominalnej, nadawanej przedrukowywanym znaczkom, a obejmującą między dwoma kreskami lub gwiazdkami właśnie tę wartość, wyrażoną cyframi i oznaczeniem jednostek monetarnych („HAL” lub „hal”).

Wymiary górnej części wynoszą: długość obu wyrazów „POLSKA POCZTA” mierzona na cięciwie, łączącej górne lewe naroże litery „P” wyrazu „POLSKA” z górnym prawym narożem litery „A” w „POCZTA” — 17 mm., wysokość liter — 2½ mm., łukowate wygięcie ku górze (odległość dołu litery „P” wyrazu „POCZTA” od poziomej linii, łączącej spody liter „P” w „POLSKA” i „A” w „POCZTA”) — 2½ mm., średnica czarnego koła z orłem — 9½ mm., średnica tegoż koła wraz z jednolinjową obwódką — 11½ mm.

Długość dolnej części nadruku, obejmującej obie gwiazdki i wartość, mierzona między zakończeniami obu gwiazdek, zwróconymi na zewnątrz — 18 mm.; odstęp między linią łączącą górne wyrostki obu gwiazdek, a dołem obwódki, otaczającej koło z orłem — 2½ mm.

Na podstawie tych wymiarów identycznych w nadrukach wszystkich wartości musimy przyjąć, że nadruki wszystkich form, użytych do przedruku znaczków tego wydania, otrzymano z jednego zasadniczego rysunku sposobem litograficznym t. z. „umdrukowaniem”, przy czem dla poszczególnych form zmieniano tylko cyfrę oznaczającą wartość, względnie opuszczano całą dolną część, o ile przy przedrukowywaniu nie zmieniano pierwotnej nominalnej wartości danego znaczka.

Jak z bibliografii wiadomo, pierwsza wartość puszezona do obiegu, a mianowicie znaczek 45/80 hal. szaroniebieski posiadał poprzednią nominalną wartość unieważnioną kreskami. Dopiero dalsze wartości posiadały gwiazdki zamiast kreszek, względnie na znaczkach po 50 i 90 hal.

wogóle nie było dolnej części nadruku, ponieważ znaczki te poza unarodowieniem nie doznały zmiany nominalnej wartości.

W nadrukach, zmieniających wartość nominalną, ze względu na sposób oznaczania nowej wartości dużymi lub małymi literami „HAL” względnie „hal”, musimy wyróżnić znowu dwie grupy, a mianowicie: 1) nadruki posiadające nominalną wartość, oznaczoną małymi literami „hal”, a więc na znaczkach po 3/3 hal. szarych i 3/15 hal. różowych oraz 2) nadruki o nowej wartości, oznaczonej dużymi literami „HAL”, to jest na znaczkach po 10/30 hal. z czarnym lub fioletowym nadrukiem, 25/40 hal. oliwkowych, 45/60 hal. czerwonołila, 45/80 hal. niebieskich i 50/60 hal. czerwonołila.

Na podstawie powyższych wspólnych cech i różnic, występujących w nadrukach wszystkich wartości, możemy teraz ustalić ilość form, użytych do przedruku znaczków tego wydania. Wykaz ten przedstawia się następująco:

Numer formy	Górna część nadruku	Dolna część nadruku	Użyto do przedruku znaczków dawnej wartości	Na nową wartość
I	POLSKA POCZTA orzeł	45 HAL.	80 hal.	45 hal.
II	dtto	★ 3 hal. ★	3 i 15 hal.	3 hal.
III	dtto	★ 10 HAL. ★	30 hal.	10 hal.
IV	dtto	★ 25 HAL. ★	40 hal.	25 hal.
V	dtto	★ 45 HAL. ★	60 i 80 hal.	45 hal.
VI	dtto	★ 50 HAL. ★	60 hal.	50 hal.
VII	dtto	brak dolnej części	50 i 90 hal.	50 i 90 h.

W ten sposób tylko na podstawie rodzajów nadruku mielibyśmy ustaloną ilość zasadniczych form, użytych do przedruku znaczków II wydania lubelskiego. Kolejność jednak ich czasowa na razie jest jednak nieustalona.

Przechodząc do omówienia zewnętrznego, niejako jakościowego, wyglądu nadruków, musimy sobie uprzytomnić, że zależy on 1) od jakości względnie techniki wykonania zasadniczych znaczków, 2) od techniki sporządzenia form nadrukowych i sposobu wykonania nadruków, oraz 3) od staranności i precyzji technicznego wykonania nadruków.

Odnosnie do tego wydania, austriackie znaczki III wydania poczty polowej jako znaczki podstawowe, wykonane drukiem wklęsłym, nie posiadały idealnie gładkiej powierzchni, co oczywiście musiało mieć znaczny wpływ na niedokładne przenoszenie rysunku poszczególnych nadruków z litograficznego kamienia na znaczki. Analogiczny wypadek mamy także i przy krakowskich znaczkach opłatnych po 4 i 10 koron oraz dopłatnych po 1, 5 i 10 koron. Na wszystkich tych ostatnio wymienionych znaczkach polskie nadruki wykonano tasmą litograficzną i w tym samym zakładzie, mimo tego wygląd nadruków na znaczkach opłatnych po 4 i 10 kor., jako wykonanych drukiem wklęsłym, jest zupełnie odmienny, niż na dopłatnych po 1, 5 i 10 kor., wykonanych

drukiem wypukłym (cynkotypje). Nadruki, wykonywane litografią na znaczkach, sporządzonych drukiem wklęsłym, wykazują stale pewne niedokładności oddruku, litery powyszarpowane, poprzerywane lub nieoddrukowane; często zatracają się subtelności—jak bardzo cienkie kreseczki i kropki, jak to zresztą bardzo łatwo sprawdzić właśnie na obecnie opisywanym wydaniu.

Druk litograficzny powoduje również szereg drobnych wahań rysunku: pierwszy zasadniczy rysunek nadruku wykonany na kamieniu, kalce lub papierze białkowym po kilkakrotnym przenoszeniu na kamień i zwrotnem na papiery białkowe, celem zestawienia form drukarskich, zawsze wykaże pewne odchylenia w uzyskanych egzemplarzach, szczególnie zaś przy pośpiesznej robocie, niedokładnej korekcie i lichych farbach drukarskich. Te choćby pozornie drobne zmiany w szczegółach, sumując się, zmieniają wreszcie szczegóły rysunku.

Także i nieprzyzwyczajony do takiej roboty i niewykształcony personel, pośpieszne wykonanie, brak odpowiednich dobrych gatunków surowców, a nadto zarażenie i dopuszczenie do obiegu makulatury powodują również, że wśród znaczków tego wydania występują nawet egzemplarze wybitnie różniące się od przeciętnych normalnych nadruków.

Z tych też powodów wahania w rysunku drobnych szczegółów poszczególnych nadruków są niekiedy bardzo duże, a i przy normalnym wykonaniu nie spotykamy w arkuszach znaczków o zupełnie identycznym aż do drobnych szczegółów rysunku. Wahania te występują przedewszystkiem w szczegółach rysunku orła: wygląd korony, oka orła, cieniowanie piór, a przedewszystkiem rozłożenie kropek i kreseczek na tułowiu orła, jest nie tylko bardzo zmienne, ale nawet prawie zupełnie każdym znaczku arkusza odmiennie do tego stopnia, że umożliwia dokładne oznaczenie pozycji danego znaczka w arkuszu, o ile tylko dysponuje się wystarczającym materiałem porównawczym w oryginalnych całych arkuszach. Ujęcie zaś tych wahań w jakiejś tabelce lub zestawieniu jest niemożliwym ze względu na ich różnorodność. Jako przykład takiego przeciętnie normalnego nadruku podaję na ryc. 1 jeden z nadruków znaczka za 25/40 hal.

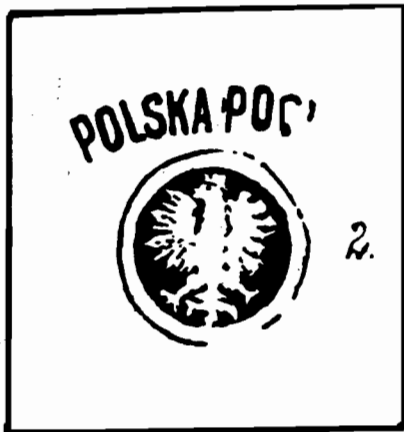

Oprócz tych małych wahań w szczegółach rysunku poszczególnych znaczków spotykamy jeszcze dwojaki rodzaj bardzo silne deformacje, wprost zniekształcenia rysunku orła i to tylko na znaczkach pierwszego (1, 11, 21, 31, 41 zn. ark.) i ostatniego (10, 20, 30, 40, 50 zn. ark.) pionowego szeregu a mianowicie:

1) w formach II—VI na znaczkach po 3/3, 3/15, 10/30, 25/40, 45/60, 45/80 z gwiazdkami i 50/60 hal. powstałe przypadkowo przy przedrukowywaniu półarkuszy znaczków, skutkiem niedokładnego oddrukowywania; na arkuszach tych znaczków są odpowiednio prawe lub lewe połowy orłów jak również i napisy częściowo nieoddrukowane lub zniekształcone (brak części lub całych wyrazów „POLSKA” i lewej gwiazdki, względnie „POCZTA” i prawej gwiazdki, smugi farby lub plamy i t. p.) Deformacje te są zmienne, a więc przypadkowe, powstałe w czasie przedrukowywania znaczków;

2) prawdopodobnie stale, występujące już w formach i powstałe już przy ich sporządzaniu. Występują one tylko w formach I-szej dla

znaczków po 45/80 hal. z kreskami i VII-mej, t. j. na znaczkach po 50 i 90 hal. Do tych deformacji rysunku, istniejących prawdopodobnie już w formie na kamieniu litograficznym, dołączają się jeszcze przypadkowe

jak pod 1). Hipotezę istnienia tych deformacji już w formie drukarskiej opieram na podstawie całych arkuszy po 45/80 hal. z kreskami oraz 90 hal., nadto szereg pojedynczych znaczków i parek tak z mego zbioru jak i licznego materiału, przesłanego mi do zbadania autentyczności przez zbieraczy, które stale wykazywały identyczne zniekształcenia.

Jako przykład takiej deformacji, znanej mi i ze znaczka 90 hal. i 50 hal., podaję 30 nadruk formy VII—na rycinie 2.

Ponieważ wiemy, że znaczki po 45/80 hal. z kreskami zamiast gwiazdek były pierwszymi puszczoneymi do obiegu, a zatem najprawdopodobniej i pierwszymi z przedrukowanych według mego oznaczenia formą I, przeto na podstawie ostatnio przytoczonych faktów można przypuszczać, że forma VII do przedruku znaczków po 50 i 90 hal. bez zmiany dawnej wartości jest co do czasu powstania drugą z kolei, uzyskaną bezpośrednio z formy I przez przeniesienie na nowy kamień z opuszczeniem wartości 45 HAL. między dwoma kreskami. Przemawia jeszcze za tem duża zgodność w szczegółach rysunku orłów na poszczególnych znaczkach, odpowiadających co do swego położenia w półarkuszach obu wartości, t. j. po 45/80 h. z kreskami i 90 hal.

Jako dalszy przykład takiej deformacji nadruku, istniejącej już w formie drukarskiej, t. j. na kamieniu litograficznym, mogę podać faktyczny błędny nadruk na znaczku 10,30 hal. tak z czarnym jak i z fioletowym nadrukiem wartości „10 HA” zamiast „10 Hal.” między gwiazdkami, przedstawiony na rycinie 3. Jak obserwacja tego nadruku wykazuje, prawie od widza skrzydło orła jest złane z szyją i oddzielone od tułowia tylko ukośnym szeregiem kropek, taksamo i koło, otaczające orła wraz z obwódka, skutkiem deformacji przybrało kształt jajowaty o dłuższej ukośnej średnicy, a krótszej poziomej. Nadto orłowi brak prawej od widza nogi ze szponami, odstęp między „HA” a prawą gwiazdką jest zmniejszony o 2 mm, przyczem brak zupełny litery „L” w skrócie „HAL”, oraz lewej gwiazdki.

Jak możemy sobie wytłomaczyć powstanie tego błędu względnie deformacji nadruku, istniejącego już w formie drukarskiej? Jedyne możliwe jest następujące:

Przy sporządzaniu formy drukarskiej t. j. przenoszeniu rysunków nadruków z papieru białkowego na kamień litograficzny, pod naciskiem prasy powstał na tem właśnie miejscu fałd lub zagięcia, zaczynające się przy literze „A” wyrazu „POLSKA” i biegnące ku dołowi ukośnie przez literę „L” wyrazu „HAL”. Skutkiem wystąpienia tego fałdu została zmniejszona odległość między skrzydłem a tułowiem orła, jak również fałd ten

objął całą literę „L”, uzyskując w tem miejscu szerokość 2 mm. Takie zagięcia i fałdy spotykamy często na znaczkach: przy rozsunieciu i wyprasowaniu takiego fałdu względnie zagięcia znaczki przedstawiają się jakby przerwane o rozsunieciu rysunku. Podobne wypadki spotykamy także i na znaczkach Komisji Rządzącej (P. K. L.) Ikaros I, Nr. 56—66, jak to w uwagach na str. 27 podręcznika zaznaczono: „Spotyka się również znaczki o rysunku rozsunieciu z powodu druku na zagiętym lub zmiełym papierze”. Właśnie te znaczki, jako wykonane również litografią, są najlepszym potwierdzeniem powyższego przypuszczenia i wytłomaczenia powstania tego błędny nadruku. Ponieważ w tym konkretnym wypadku zagięcie względnie fałd powstał na papierze białkowym z rysunkiem tego nadruku jeszcze przed, lub najpóźniej w czasie przenoszenia go na kamień litograficzny, przeto także i to zagięcie zostało przeniesione, deformując rysunek tego nadruku w formie drukarskiej. Wszystkie też arkusze, drukowane z tego kamienia, muszą zawierać ten błędny nadruk, który zatem jest istotnym, przypadkowym, powstałym przy sporządzaniu formy drukarskiej.

Drugi z błędny nadruków, występujący na zn. 50/60 hal. „HAL” zamiast „HAL”, jest również przypadkowym. Powstał on albo przez nieprzeniesienie się na kamień dolnej poziomej kreski litery „L” lub też przez zagięcie jej w czasie druku skutkiem nieodpowiedniego zasłabego utrwalenia. Trzeci z błędny nadruków, zdeformowana litera „S” wyrazu „POLSKA” również na znaczku 50/60 hal., powstał albo przez rozlanie w czasie przenoszenia albo przez nieudolną korektę.

Jak z tego przedstawienia widać, nadruki tego wydania, wykazujące znaczne wahania w szczegółach rysunku, wymagają przy badaniu obfitego materiału porównawczego oryginalnych całych arkuszy.

C. Falszerstwa nadruków i produkty spekulacyjne.

Pierwszą grupę tworzą produkty spekulacyjne, otrzymane przez nadużycie oryginalnej formy VII, przyczem zaopatrzono szereg wartości znaczków III wydania poczty polowej nadrukami tak normalnymi jak i odwróconymi, przedewszystkiem zaś znaczki po 1, 2, 5, 6 i 12 hal. jak i częściowo także inne wartości np. po 60 hal., 3 hal. często nawet już użyte i skasowane datownikami okupacyjnymi z datami z przed 1 grudnia 1918, z jeszcze nieusuniętym wyrazem „K. u. K. Etappenpostamt”. Nadużycia tego nie możemy jednak liczyć na niekorzyść samego urzędowego wydania, albowiem wówczas prawie przy wszystkich wydaniach we wszystkich krajach, objętych przewrotem, takie nadużycia wprost masowo występowały i były codziennym zjawiskiem.

Całkowite falszerstwa na szkodę zpierczy możemy podzielić na wykonane litografią i typograficznie.

Z litograficznie wykonanych falszerstw najbardziej rozpowszechnionem i często spotykanem nawet w poważniejszych zbiorach jest reprodukowane na rycinie 4. Charakterystyczną cechą tego falszerstwa jest zrygnowana linja, ciągnąca się od góry ku dołowi na obu skrzydłach i mająca naśladować upierzenie skrzydeł. Do wykonania tego rodzaju falszerstw musiano sporządzić kilka form, widziałem je bowiem na znacz-

kańch 3/3, 10/30 hal. z fioletowym nadrukiem i 50 hal. zielonym, a więc na najbardziej poszukiwanych wartościach. Jako materiału podstawowego używano znaczków tak niekasowanych, jak i używanych z datownikami

różnych miejscowości z jeszcze nie usuniętym wyrazem „K. u. K. Etappenpostamt”. Falsyfikaty te, jako wykonane litografią, wykazują również duże wahania w szczegółach rysunku orła, a charakterystyczna dla nich linja zygzakowata na skrzydłach raz występuje dokładniej na lewym, innym razem na prawym skrzydle.

Falszerstw typograficznych jest kilka rodzajów, i tak przedstawione na rycinie 5 spotkałem na znaczkach po 50 i 90 hal. Falszerstwa te dają się już jako takie rozpoznać po wyrazach „POLSKA POCZTA”, wprasowanych w papier, o ostrych konturach liter i rysunku, skrzydłach orła nieregularnych, postrzępionych.

Inny rodzaj falszerstwa typograficznego widziałem na znaczku brunatnym 3/10 hal., charakteryzującego się nierównymi literami w wyrazach „POLSKA POCZTA” i zupełnie odmiennym rysunku orła. Zresztą znaczki po 10 hal. brunatne nigdy nie były przedrukowywane na nową wartość 3 hal.

Wreszcie falszerstwo, przedstawione na rycinie 6, najnieudolniejsze bardzo łatwo rozpoznać i po kroju liter, przede wszystkim zaś po rysunku orła o wystrzępionych skrzydłach i braku jakiegokolwiek cieniowania lub kropkowania tułowia i skrzydeł.

Wogóle znaczki wydań lubelskich tak ze względu na szerokie wahania szczegółów rysunków, obfitujące w różne osobliwości, przytem jeszcze tanie stosunkowo do wysokości nakładów, powinny zająć polskich zbieraczy i zachęcić ich do szczegółowego opracowania oraz wyjaśnienia wielu jeszcze dotychczas szczególnie z zakresu ich wykonania niezupełnie rozstrzygniętych szczegółów.

Marjan Jankowski.

Dwubarwność i odmiany druku pierwszego znaczka polskiego.

(Studjum z okazji 75-lecia znaczka).

(Prawo przedruku zastrzeżone.—Copyright by „Ikaros”).

Polemika a historia znaczka.

Rozważania na temat znaczka polskiego z roku 1860 zjawiają się od czasu do czasu na łamach pism fachowych, aczkolwiek zdawałoby się, że sprawa ta powinna być już mniej

aktualną. Rok temu naprz. odbyła się polemika na temat polskości tego znaczka. Dyskusja toczyła się nie na forum międzynarodowym, nikt bowiem z obcych polskości znaczka nie kwestjonował, lecz było to własne, „rodzime” nieporozumienie. W obronie autorytetu znaczka padły ważne argumenty: polemika ucichła, — znaczek zwyciężył. Zbyt mocne okazały się fundamenty tradycji, historii i zasług znaczka, by jego polskość mogła ulec kwestjonowaniu.

Wielu z nas pamięta nie tak odległe czasy przedwojenne, gdy cały świat filatelistyczny wiedział o Polsce, chociaż państwowości polskiej nie było. Okoliczność tę zawdzięczać należy istnieniu znaczka, który imieniem POLSKI zdobił wystawy, albumy, zbiory, katalogi i różne wydawnictwa filatelistyczne na całym świecie. Ten niepozorny drobiazg, w oczach laika „skrawek papieru”, rozwijał więc propagandę na rzecz uświadamiania licznych społeczeństw cywilizowanych o Polsce. Nie jest to paradoks, jeżeli zważymy, że oddziaływanie znaczka polskiego na opinie świata filatelistycznego trwało z górą półwieku, a wśród zbieraczy jest wiele osób wpływowych, lub zajmujących wysokie stanowiska. Zasługi znaczka, oraz poważanie, jakie sobie zdobył u obcych, są to fakty niezaprzeczalne, filatelistyka zaś polska powinna być dumna z tego, że na jej czele kroczy jedyny polski znaczek klasyczny.

Znaczek w świetle dwubarwności druku.

W szeregu pierwszych wydań znaczków pocztowych w różnych państwach i krajach spotykamy prawie wyłącznie znaczki jednobarwne. Niektóre wprawdzie wydania robią wrażenie dwubarwności z powodu kolorowego tła, lub papieru, lecz w rzeczywistości druk tych znaczków jest jednobarwny. Polski znaczek z r. 1860 znajduje się w grupie pierwszych klasycznych znaczków dwubarwnych (po Szwajcarii i Rosji), zasługuje więc on na uwagę nie tylko z punktu widzenia kawsowników, ząbkowań i t. p.

Do druku pierwszego znaczka polskiego zastosowane były dwie klisze dla barw: niebieskiej i czerwonej (z odcieniami od różowej do karminowej). Klisza barwy niebieskiej miała na celu zaznaczenie głównych cech rysunku znaczka, jak: ramki, wartości, oraz emblematów dookoła godła (w postaci rozpiętego płaszcza z koroną), klisza zaś barwy czerwonej miała charakter podrzędniejszy, w celu zaznaczenia ozdobnego tła, oraz godła pośrodku znaczka. Dobór klisz pod względem zespolenia rysunku i harmonijności barw wytwarza estetyczne wrażenie dobitnie przemyślanej całości.

Klisze zostały sporządzone sposobem galwanicznym, wobec czego druk znaczka naogół biorąc nie jest doskonały pod

względem precyzji technicznego wykonania, niektóre jednak szczegóły, naprz. tła, są w rysunku bardzo subtelne.

Druk kliszy barwy niebieskiej jest dość wyraźny i dostępny do bezpośredniej obserwacji, toteż badania zbieraczy poszły w kierunku odnajdywania błędów druku niebieskiego. Typowe błędy w tej grupie poraz pierwszy opisał p. W. Polański w znanym dziele p. t. „Znaczki i marki pocztowe w Polsce XVIII i XIX wieku“. Ponadto w druku niebieskim spotkać można cały szereg drobnych błędów, z których jedne mogą mieć charakter stały, inne przypadkowy, jak: przerwy, kropki i zgrubienia na ramce, odmiany cyfr 1 i 0 w narożnych dziesiątkach i t. p.

Barwy a polskość znaczka.

Druk kliszy barwy czerwonej widocznie mniej interesował badaczy, zapewne skutkiem podrzędniejszych cech rysunku o szczegółach trudniejszych do bezpośredniej obserwacji. Istotną częścią rysunku tego druku jest godło Królestwa Kongresowego (orzeł polski na tle rosyjskiego), umieszczone pośrodku znaczka na tarczy owalnej, równolegle otoczonej zewnątrz subtelną linią elipsy. O tem, że godło nie jest rosyjskie, świadczy zakończenie korony, znajdującej się nad orłem polskim, widoczne na znaczku w postaci kropki z krzyżykiem pomiędzy głowami orła rosyjskiego. Ten drobny szczegół jest więc znamionną cechą polskość znaczka, tkwiącą w rysunku druku czerwonego, tak, jak napis „ZA ŁÓT KOP. 10“ w druku niebieskim, innemi słowy: każda z klisz posiadała swą odrębną cechę polskość.

Rysunek całego godła, z powodu zbyt małej skali zapewne, nie jest opracowany w szczegółach i oznaczony jest tylko za pomocą konturu zewnętrznego z pozostawieniem białego miejsca wewnątrz, stąd całe godło Kongresowe jest w kolorze białym na tle tarczy czerwonej. Ten dobór barw też zapewne nie jest przypadkowy, raczej przypuszczać można, że twórcy znaczka i tu mieli na względzie podkreślenie cech jego polskość.

Wymiary i typografia znaczka.

W cytowanym powyżej dziele p. W. Polański podaje jednakowe dla obydwu klisz wymiary: $16\frac{3}{4} \times 22\frac{3}{4}$ mm., które odnoszą się jednak do klisz przez siebie badanych, nie zaś do rysunku znaczka (który jest cokolwiek mniejszy). W wyniku szeregu pomiarów (dokonanych według metod spostrzeżeń bezpośrednich), otrzymałem dla rysunków poszczególnych klisz następujące wymiary: $16,6 \times 22,4$ mm. dla rysunku niebieskiego (ramka zewnętrzna), oraz $15,9 \times 21,7$ mm. dla rysunku czer-

wonego (wzdłuż linii zewnętrznych brzegów tła). Średni błąd tych wymiarów waha się w granicach do 0,1 mm. Przez wymiary rysunku znaczka należy rozumieć wymiary pierwsze, gdyż są większe, a prócz tego zewnętrzne linie prostokąta ramki niebieskiej są wyraźne. Wewnątrz tego prostokąta całkowicie się mieści rysunek kliszy czerwonej, ponieważ jego wymiary (czyli wymiary drugie) są przeciętnie o 0,7 mm. mniejsze. W wypadkach przesunięcia druku czerwonego, t. j. gdy tło czerwone występuje poza linie ramki niebieskiej, to i wymiary całego rysunku znaczka oczywiście się powiększą.

Podczas druku znaczków klisza barwy niebieskiej była z kolei najprawdopodobniej pierwszą, barwy zaś czerwonej — drugą. Do waiosku tego można dojść na podstawie bezpośrednich obserwacji znaczków, chociaż możliwe, że istniała i odwrotna kolejność typograficzna, co należałoby wyjaśnić z większej ilości dokonanych badań.

Galwanotypy klisz sporządzonych z miedzi nie dawały gwarancji subtelności i trwałości druku. Prawdopodobnie było kilka emisji znaczka, przyczem niezawodnie klisze były kilkakrotnie czyszczone, powodując stopniowy zanik, lub zniekształcenie niektórych szczegółów rysunku. Sądzę, że i w tym kierunku mogłyby pójść badania właściwości typograficznych znaczka; sprawa jednak byłaby trudna, chociażby w porównaniu analogicznym, naprz. z klasyfikacją wydań pierwszych znaczków greckich, która dotychczas nie jest sprecyzowana definitywnie.

Do druku czerwonego.

Prócz godła środkowego klisza barwy czerwonej ma na celu wypełnienie tła pomiędzy emblematami godła, a brzegami rysunku znaczka.

Charakterystyczne cechy tła (fig. 1) są następujące:

1. Rysunek tła druku czerwonego składa się z 29-u równoległych szeregów, naprzemian kropkowych i kreskowych. Pierwszy od góry rysunku znaczka i ostatni od dołu są to szeregi kropkowe. Dwa górne szeregi (t. j. pierwszy kropkowy i pierwszy kreskowy), oraz cztery dolne (dwa kropkowe i dwa kreskowe) — są pełne, czyli przechodzą przez całą szerokość rysunku, pozostałe zaś są przerwane symetrycznie pośrodku, celem okrążenia emblematów godła.

2. Każdy szereg kropkowy składa się zasadniczo z 3-ch rzędów kropek, rozmieszczonych w ten sposób, że za każdą środkową kropką następuje dwukropek. Wszystkie te szeregi rozpoczynają się z lewej strony znaczka z reguły od kropki, kończą się zaś dwukropkiem. Ilość kropek i dwukropków w szeregach pełnych wynosi po 43.

3. Każdy szereg kreskowy składa się z równoległych kresek pionowych, których rozmieszczenie odpowiada położeniu wyżej opisanych kropek środkowych, czyli ilość kresek w szeregach pełnych wynosi również 43.

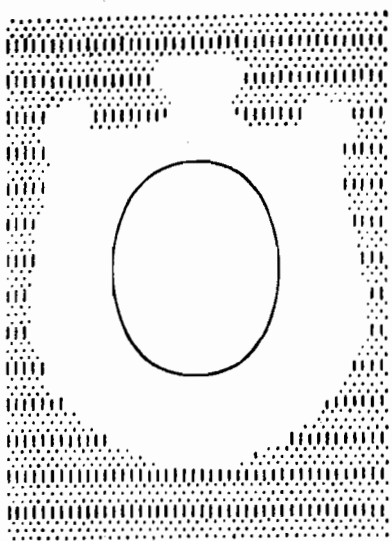

Fig. 1.

regów kropkowych, w których z lewej strony znajduje się 5 kresek, z prawej zaś 4, pozatem o jedną kreskę więcej, ze strony lewej niż prawej można zauważyć również w kilku szeregach środkowych w miejscach, gdzie rysunek emblematów godła jest najszerszy. W miejscach przerw szeregów tła są i inne szczegóły charakterystyczne, naprz. w 4-ym od góry szeregu kropkowym jest częściowo pozostawiony jeden rząd kropek (zamiast 3-ch).

Odmiany tła druku czerwonego.

Opisany powyżej rysunek tła czerwonego spotyka się na znaczkach najczęściej (ponad 60%). Istnieją wszakże typowe odmiany w rysunku dolnego i górnego szeregów kropkowych tego tła, które polegają na tem, że szeregi są złożone z dwóch rzędów kropek, zamiast 3-ch.

Odmiany te występują niekiedy tak wyraźnie, szczególnie w szeregu dolnym (fig. 2), że wykluczają hipotezę, któraby objaśniała to zjawisko faktem zużycia klisz. Postacie tych odmian są pozatem różne, a więc: dwa

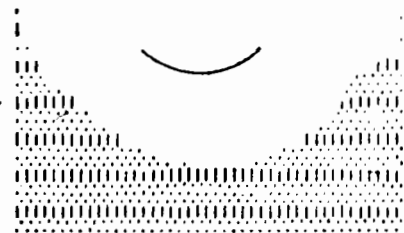

Fig. 2.

4. Lewy brzeg rysunku tła czerwonego jest zaznaczony na znaczku wyraźniej, niż brzeg prawy, a to skutkiem tego, że pierwsze kropki i pierwsze kreski wszystkich szeregów razem wziętych znajdują się na jednej prostej z lewej strony znaczka, na stronie zaś prawej pozostają same dwukropki, ponieważ szeregi kropkowe są cokolwiek dłuższe, niż szeregi kreskowe.

5. Prawe i lewe części szeregów przerwanych pośrodku (celem okrążenia emblematów godła) są naogół biorąc symetryczne, z wyjątkiem trzeciego od góry i piątego od dołu szeregów

rzędy kropek w szeregu górnym, szeregi górny lub dolny w połowie dwu-, w połowie trzy-rzędowe i t. p.

Prócz odmian typowych można spotkać w druku czerwonym różne drobne błędy, jak: połączenie kreski z kropką, opuszczenie kreski lub kropki i t. p.

Rozpatrywanie odmian druku czerwonego i niebieskiego, dokonywane jednocześnie, może być przyczynkiem do ogólnej klasyfikacji odmian, a w tym celu należy rozporządzać bardzo obszernym materiałem badawczym, którego niestety nie posiadam.

Zagadnienie monografii znaczka.

Badania pierwszego znaczka polskiego są bardzo utrudnione z powodu braku większych zgrupowań tego znaczka, gdy naprz. „parki” są zjawiskiem rzadkiem. Samo stwierdzenie odmian druku, które wymaga tylko dobrej lupy i dobrego światła, to jeszcze sprawa względnie łatwa, gdyż daleko trudniej jest stwierdzone fakty odpowiednio zgrupować na podstawach naukowych, by w wyniku uciążliwych badań otrzymać całokształt pewnych wniosków.

Dużo już niewątpliwie zrobiono w sprawie naukowego opracowania całkowitego materiału, jaki nam daje pierwszy znaczek polski i w tej dziedzinie szczególnie wyróżnia się dzieło p. W. Polańskiego oraz klasyfikacja kasowników. Dalsze jednak badania, dalsze studia uzupełniające są niezbędne, tem bardziej, że do końca tych prac jest bliżej, jak do początku.

Zagadnienie monografii pierwszego znaczka polskiego staje się w tym świetle sprawą aktualną, a nawet pilną w obliczu obecnego 75-lecia znaczka.

Prof. Stan. Mikstein.

Falszerstwo pierwszego polskiego znaczka z 1860 r.

Jednym z niewielu droższych i poszukiwanych polskich znaczków, dotychczas nie mających fałszerstw i naśladownictw, był pierwszy polski znaczek z 1860 r. Dopiero w kwietniu b. r. wypłynęły prawie równocześnie falsyfikaty tego znaczka w Krakowie i Warszawie. Falsyfikaty te nadeszły z zagranicy, a o zagranicznym ich wykonaniu świadczą nadto jeszcze błędy sfalszowanej kliszy, wykazujące u fałszerzy nieznaną polskiego języka („LOT” zamiast „ŁÓT”) i pisma rosyjskiego (odwrócona litera „П”).

Celem ostrzeżenia zbieraczy, podaję szczegółową reprodukcję oryginału oraz falsyfikatu, nabytego w Krakowie, wraz z opisem najważniejszych różnic. Przy badaniu tych znaczków

musi się jednak brać pod uwagę, że drukowano je w szeregu nakładów przez kilka lat z tych samych klisz drukarskich,

Oryginał.

Falsyfikat.

które zatem skutkiem zużycia wykazują pewne zmiany i uszkodzenia. Dlatego też niektóre oryginalne znaczki, szczególnie

z późniejszych nakładów, wykazują wahania w szczegółach, a nawet duże uszkodzenia, zmieniające jednak tylko niektóre części rysunku poszczególnych znaczków. (Porównaj rysunki w Podręczniku Ikaros).

Cechy falsyfikatów nabytego w Krakowie.

Papier: prążkowany poziomo (prawdopodobnie przy fabrykacji wzorowano się na znaczkach rosyjskich, nie wiedząc, że znaczek ten drukowano i wydano w Warszawie).

Ząbkowanie: skrzynkowe (ramkowe). Dotyczący falsyfikat posiada ilość dziurek na górnym brzegu 10, na lewym brzegu 13, a na prawym 14; w żadnym wypadku nie liczono dziurek, znajdujących się na narożach, zwykle występujących w ząbkowaniu ramkowym.

Barwa siatki oraz środkowego medaljonu z orłem jaskrawo karminowo-czerwona, wykonana farbą syntetyczną (Teerfarbe), częściowo rozpuszczalną, gdyż barwi resztę tła na kolor lekko czerwony. Barwa kresek, otaczających rysunek znaczka, cyfry wartości, pasudamentu wraz z koroną, oraz polskiego napisu — jasnoniebieska.

Rysunek siatki: pionowe kreseczki siatki krótsze od oryginalnych, odstępy między nimi, tak jak i między kropkami, nieregularne.

Głowy orła nieregularne, zniekształcone, złane z koronami. Na jabłku w prawej od widza nodze orła brak krzyża. Na rozszerzonej części trąbek nie zaznaczone otwory.

W napisie rosyjskim po lewej stronie litera „П” odwrócona (nieznajomość rosyjskiego pisma), zaś po wyrazach lewej od widza strony brak dwukropka. Ornament poniżej trąbek u dołu między prawą a lewą połową rosyjskich napisów niesymetryczny, zdeformowany, brak w nim górnej i dolnej kreseczki nad i pod środkiem ornamentu.

W polskim napisie — „LOT” zamiast „ŁÓT” (nieznajomość polskiego języka), brak dwukropka po skrócie „KOP.”, a kropki po cyfrze „10”.

Oprócz powyższych ważniejszych różnic, także wszystkie drobne szczegóły rysunku różnią się wybitnie, co można zauważyć na załączonej reprodukcji.

Od Wydawnictwa.

Druk „Podręcznika Polskich Znaczków Pocztowych” dobiega końca. Będzie on zawierał przeszło 360 stron druku.

Pragnąc ułatwić nabycie „Podręcznika” jaknajszerszym kołom filatelistów, Wydawnictwo ustanawia **okres ulgowy**, który będzie trwał **do końca sierpnia b. r.**

Warunki nabycia dzieła w okresie ulgowym, są następujące:

1) prenumeratorzy, **wplacający jednorazowo zł. 12**, otrzymają komplet „Podręcznika“ (w miarę ukazywania się dalszych arkuszy) oraz czasopismo „Ikaros“ od numeru bieżącego do końca 1936 r.;

2) prenumeratorzy, którzy poprzednio wpłacili jednorazowo zł. 10,50 i już otrzymali 18 arkuszy (292 str.) „Podręcznika“ pozostałą jego część otrzymają po uiszczeniu dopłaty w kwocie **1.50 zł.** (okres prenumeraty pisma pozostaje bez zmiany);

3) prenumeratorom, opłacającym przedpłatę ratami rocznymi, pozostałą część „Podręcznika“, poczynając od art. 19 (od str. 293), rozesłamy po uiszczeniu dalszej prenumeraty (3.50 zł.) na rok 1937. Podkreślamy, że prenumeratę przyjmujemy **conajmniej roczną.**

4) Już rozpoczęliśmy przyjmowanie ulgowej przedpłaty na sam „Podręcznik Polskich Znaczków Poczтовых“ (oprawny w płótno) — **po niższej cenie: zł. 12**, z tem, że **połowa** tej kwoty (zł. 6) winna być uiszczona **najpóźniej—do dnia 15-go sierpnia b.r.**, reszta zaś—po ukończeniu druku „Podręcznika“—we wrześniu b. r.

Po upływie terminu ulgowego—cena „Podręcznika“ będzie wyższa.

Znaczki żałobne po ś. p. Marszałku Józefie Piłsudskim.

Korespondent nasz z Krakowa pod datą 21 maja b. r. pisze:

„Mimo ogłoszenia w prasie codziennej, że ukażą się w Krakowie znaczki po 5, 15, 25, 45 gr. i 1 zł. dotychczas nadeszły do Krakowa tylko znaczki po 25 gr., które można było już nabyć dnia 16 maja. Innych wartości do dnia 21 maja nie było w Krakowie w obiegu.

Również nie było w dniu pogrzebu specjalnego kasownika ani na głównym Urzędzie Poczтовым Kraków 1, gdzie była siedziba prasy zagranicznej, ani też na kilku dalszych urzędach jak Kraków 7, pod Wawelem, gdzie masowo przyjezdni nadawali listowne przesyłki. O ile zatem mimo tego gdzieś na którymś urzędzie był taki kasownik, to szeroka publiczność nie miała możliwości uzyskania go nawet na przesyłkach lotniczych i poleconych—całe masy publiczności przewalały się przez urzędy Kraków 1 i Kraków 7, chcąc uzyskać pamiątkową pieczętkę i bezcelowo oraz bezskutecznie interpelowały pełniących służbę urzędników.

Znaczki pamiątkowe sypania kopca, mimo ogłoszenia, że ukażą się w najbliższych dniach, będą dopiero do nabycia od dnia 25 maja tylko na Sowińcu, gdzie obok sypanego kopca będzie zainstalowany urząd pocztowy“.

K o n k u r s 1 2.

Rozpisujemy Konkurs 12 na zjednanie naszemu piśmie największej liczby nowych prenumeratorów. Jako nagrodę—za każdego nowopozyskanego prenumeratora prolongujemy uczestnikowi konkursu prenumeratę o 2 miesiące.

Rozwiązanie konkursu 11.

Po dwóch prenumeratorów zjednali p.p.:

Wł. Czarnocki—pren. Nr. 1445 1 i 1446 1—	prolong. do	31.12.35.
Fildan-Felden „ „ 1415 1 i 1427 1—	„ „	30. 6.36.
A. O. Bernstein „ „ 1420 1 i 1421 1—	„ „	31.10.35.
A. Dómaradzki „ „ 1424 1 i 1415 1—	„ „	31. 8.37.

Po jednym prenumeratorze zjednali pp.:

Zb. Krogulski— pren. Nr. 1412 1—	prolong. do	30.4.37.
J. Olexiński „ „ 1414 1—	„ „	28.2.37.
Kpt. J. Michorecki „ „ 1418 1—	„ „	28.2.37.
A. Urbaniak „ „ 1423 1—	„ „	29.2.36.
C. Drabiak „ „ 1443 1—	„ „	30.4.36.
J. Wisniewski „ „ 1444 1—	„ „	31.8.37.
J. Zmudziński „ „ 1451 1—	„ „	28.2.37.

29. Nowi zbieracze.

Nouveaux Membres—New Members—Neue Mitglieder.

Dalszy ciąg listy zbieraczy, oraz odnowienie prenumeraty, zmiany adresów, treści.

W rubryce „Nowi Zbieracze“ umieszczamy tylko tych zbieraczy, którzy wyrażają życzenie co do zamiany (podług „code“), samych zaś tylko prenumeratorów będziemy wykazywali w tej rubryce wyłącznie na żądanie z ich strony.

Suite à la liste des Adhérents.

Supplement — Nachtrag. Renouvellements — Renewals — Erneuerungen. Changement d'adresse ou de desiderata — Modifications — Abänderungen.

Dwie liczby, umieszczone w końcu każdego zgłoszenia, wskazują termin ukończenia prenumeraty. — Naprzykład: 4-36—kwiecień 1936 r.

Les 2 nombre qu'on voit la fin de chaque adresse indiquent la date de la fin de leur abonnement. — Exemple: 4-36 — fin avril 1936.

The 2 nombres, at the end of each address show the time when membership expired. — So i see: 4-36 — means april 1936.

Die 2 Zahlen am Schluss jeder Adresse geben die Zeit an, wann die Mitgliedschaft abgelaufen. — z. B.: 4-36. — April 1936.

Zmiana adresu, treści lub powtórzenie życzeń w rubryce „Nowi zbieracze“ wynosi każdorazowo 50 gr.

1. Polska — Pologne.

645. **Antoni Domaradzki**, Wilno, Kalwaryjska 1-11, A: 1,2,4 i Afryka, 5b-b, 8-10, 13,19,24, C: 70,71, 73, 74. 4-37.
952. **Stanisław Rogowski**, Inowrocław, ul. Studzienna 11, II. A: 1, 2, 4, U.S.A.-5a-6, 8-10, 13, 17, 19, 20, 24, 25. C: 70-74. E.F.H. 12-35.
956. **Kpt. Jan Skulski**, Biała-Bielsko, 21 p.a.l. A: 1, 4, 11, 19, 20. C: 70, 73, 74. 12-35.
1010. **Tadeusz Doróżala**, Poznań, Krasińskiego 13. A: 1, 2, 4, 8, 9—11, 19, 20, C: 70, 73. F. D. 4-36.
1039. **Franciszek Biskup**, Kraków, ul. Rękawka 31. A: 1, 2, 4, 9-11, 19 (1933), 20. C: 70 73, 75, 78. F. 2-36.
1086. **Stefan Śledzikowski**, Kielce, Zamkowa 5, m. 9. 4-36.
1088. **Stanisław Dzidowski**, Kielce, Sąd Okręgowy. A: 1, 2, 4, 5b—5, 8, 9 11, 12, 13, 19, 20, 24. C: 70, 73, 74. E. F. 4-36.
1089. **Nicolas Tcherviakovski**, Stanisławowska 5, Grodno. E. A: 1-3, 5a, 13, 20. Offre: Russie, en block Nr. 102-104 selon Yvert. C: 71, 74. 4-36.
1113. **Henryk Stark**, Lwów, Wałowa 2. A: 1, 2, 4, 19, 24. C: 70, 73. F. 4-37.
1183. **Feliks Baumgartner**, Kraków, Lubicz 14B. A: 1-11, 19, 20, 24. C: 70, 73. F. Zbieram Polskę, Feldpost, okupacje, Rosję, Włochy, Rumunię i Bośnię, daję oryginalne koperty z kasownikiem „Legjony Polskie“. 12-36.
1221. **Pplk. Zygmunt Bezeg**, Nowy Sącz, 1 p. s. p. A: 1-3, 11, 20. C: 70, 73. D. F. 12-36.
1259. **Antoni Szczawiński**, rtm., Białystok, Kawaleryjska 70. A: 1, 2. 22. C: 70, 74. F. 12-36.
1264. **Feliks Stobnicki**, Katowice, ul. Raciborska 14, m. 3. A: 1, 3, 5-6, 12, 17, 20. C: 70, 73. E. F. 12-36.
1279. **Wojciech Konieczny**, Zajezerze k Dębłina, 28 p.a.l. A: 1, 5b, 6, 10, 22. E. B: 31, 32, 34, 36. C: 70, 73. 12-36.
1280. **Leopold Żmudziński**, Warszawa 32, Krasińskiego 10, m. 62. Zamieniam i kupuję polskie znaczki nieużywane pojedyncze oraz czworobloki p/g. Podręcznika Ikarosu. Kaufe oder gebe Polen für 1, 2, Flugpostmarken aller Länder. C: 70, 71, 73. 12-36.
1310. **Por. Józef Wiechowski**, Białystok, 14 D. A. K. A: 1, 9, 10, 13, 19, 20, 25: Allemagne, Dantzig, Autriche, Russie;

- Tchécoslovaquie, Lettonie, Lithuanie—je donne Pologne. C: 70, 73, 74. H. 12-35.
1335. **Antoni Urbaniak**, Łódź, Gdańska 2—8. A: 1, 2, 4: Polska, Niemcy, Rosja, Szwajcaria, Szwecja, Holandia, Danja, Czechy, Bawaria i Francja. 11, 19, 20, 24. C: 70, 74. 12-35.
1400. **Stefan Kazmierczak**, Gdynia, Poste-restante. 2-36.
1411. **Bolesław Baranowski**, Cieszyn, ul. ks. Świeżego 12/5. A: 1, 2, 4, 5b-6, 8-10, 11a, 12, 19-24. C: 70, 71, 73, 76. G. H. 4-36.
1412. **Rosé Jaromir**, Warszawa, Złota 44, m. 7. E. A: 1, 4, 5b, 5c, 13, 19, 20, 23-25. C: 70, 71, 73-75. D. 12-36.
1413. **Stryjskie T-wo Filatelistów**, Stryj. E. A: 1-3, 5b-6, 8-10, 11a, 13, 19-22, 24. C: 70-74. F. 12-36.
1415. „**Filatelja**“, Bydgoszcz, Marsz. Focha 34. Zamiana i sprzedaż znaczków. 12-36.
1417. **Jerzy Olszyński**, Katowice, ul. Bratków 10. A: 1, 2, 9-11, 17, 19, 20, 23, 25. C: 70, 73, 74. D. E: Gdańsk, Niemcy, daję Polskę. 4-36.
1422. **Stowarzyszenie Filatelistów** (Sekretarz J. Węgorzewski), Radom, Słowackiego 3. A: 1-3, 13, 19. Pachonki 1934, Ikaros, 20, 24. B: 32, 41. C: 70, 71, 73, 74, 78. Całostki polskie i kasowniki okolicznościowe. 12-36.
1423. **Franciszka Kaczorowska**, Łódź, ul. Przejazd 34. A: 21, 22. C: 70-73. 4-36.
1424. **Eljasz Szpakowski**, Wilno, 3-go Maja 1-12. A: 1, 2, 13, 17, 19, Rosja i Polska. Dawne banknoty. Polski, Rosji, Litwy, Lotwy i Estonji. C: 70, 72-74. 12-36.
1425. **M. Abramowicz**, Wilno, Wileńska 6-20. A: 1, 3, 13, 19, 20, 23. C: 70-74. 4-36.
1443. **Zygmunt Karolczyk**, Lwów, Murarska 51. Zbieram austriackie i polskie. H. C: 70, 71, 73. 4-36.
1444. **Teofil Kamiński**, Bielsko Śląsk, A: 1, 2, 4, 6, 19, 20, 24. B: 31, 32, 36, 39. C: 70, 72, 73. 4-36.
1445. **Wacław Belkowski**, Radom, ul. Kozienicka 47. A: 1-3, 9, 10, 12, 13, 19, 24. C: 70, 74, 78. F. H. 12-36.
1446. **Jan Krassowski**, Radom, Kozienicka 11, m. 4. A: Allemagne, Autriche, Danzig, Russie 1, 2, 5b-6, 8-10, 13, 19, 20, 25. C: 70, 73, 74. 12-36.
1448. **Wiktor Welna**, Stołpce, ul. Derewneńska. A: 1, 2, 4, 5b-6, 8-11, 19, 20, 23. C: 70, 71, 73, 74. D. F. 4-36.
1451. **Klub Filatelistyczny przy Stowarzyszeniu „Szklane Domy**“, Warszawa, Krasińskiego 10. 12-36.
1452. **Herman Friedman**, Tarnów, Plac Św. Ducha 8. A: 1, 11-14, 19, 20, 24. B: 31, 32. C: 70-73. F. 4-36.

3. *Austrja—Autriche.*

1110. **Ing. Rudolf Berger**, Wien VI, Wallgasse 14. Nur Polen und Westukraine 20, 22, 25. C: 71-73. 4-36.

6. *Czechosłowacja—Tchéco-Slovaquie.*

1060. **Ignaz Schön**, Sevlus-Olesnik. A: 1-3, 5a, 5b, 6, 8, 10-12, 19-24. B: 30, 32. C: 72-74, 82. E. F. Für bess. Marken gebe C.S.R. und Ungarn nach Fehlliste. 4-36.

1457. **Paul Udatny**, Beamter, Cerveny Kostelec. E. A: 1-6, 13, 19. C: 71-73. F. H. Gebe bess.: Süd und Westeuropa. 10-35.

8. *Estonja—Estonie.*

1057. **Valter Seiler**, Märgutule t. 14. Narva. A: 1, 2, 4, 5b 6, 9-11, 19, 20. C: 73, 74. F. 2-36.

10. *Grecja—Grèce.*

1436. **Leonidas Cirlaghitsis**, Boîte postale 43, Le Pirée. E. A: 3 pas trop communs, 13. H. Accepte 1-100 du même. Minimum 200 frs. C: 71, 72, 81. 4-36.

11. *Hiszpanja—Espagne.*

812. **Guillermo Gil**, rue Buenos Aires, 30, Valencia. E. A: 1-3, 12, 11a (1000-5000) 20. C: 71, 72, 75, 77, 83. 10-36.

1322. **Capitán Eduardo de No Louis**, Auditoria de Guerra, Madrid. A: 20, 3, 13 (1934), 24. C: 71, 72, 75, 77, 83. 12-35.

12. *Holandja—Pays-Bas.*

1054. **J. P. Adriani**, Bad-Boekelo. B: 31-33. C: 71-73, 78, 80, 81, latin. D. F. 4-36.

1449. **J. Chraplak**, Eikenstraat 56, Haarlem. E. A: 1-3, 6, 11-13, 19, 20. C: 70, 72, 73, 80.F. 4-36.

13. *Jugosławija—Yougoslavie.*

1435. **Wolf Georg**, 38 Dositijewa, Vel. Kikinda. Wünsche tausch mit Polen, Russland, Niederland und Übersee. 2-36.

17. *Rosja—Russie.*

1432. **Igor M Krassof**, Str. Rikow Nr. 15-1, Kazan. A: 1-3 (nur Sport), 13. B: 31, 32, 34, 36, 39, 41. C: 71, 73, 74. D. E. 4-36.

18. *Rumunja—Roumanie.*

732. **Costel S. Marinescu**—student, rue Poetul Cosbuc 13, Ploesti. A, E: 1, 2, 4, 5b, 6 de la Russie Lettonie, Lithuanie, Estonie, Italie, Pologne, 13, 14, 19. B: 31, 32, 34. C: 71-73, 75-78. 10-37.

20. *Szwecja—Suède.*

1429. **Sten G. Ranulf**, Karl XI-gatan 3 b, Lund. A: 1, 3, 11, 11a, 17, 19, 20, 22. C: 71-73, 79, 84. 4-36.

1431. **Erik Johansson**, Runsögatan 12, Mjalby. A: 4. C: 84. 4-36.

30. *Argentyna—Argentine.*

1437. **G. Platini Cerri**, Calle Avanthay Nr. 259, Rafaela (Santa Fé). E. A: 1, 2, 5b, 6, 8, 13, 24. C: 72, 77. 4-36.

31. *Brazylja—Brésil.*

973. **Arthur Carlos Lemmertz**, Caixa Postal Nr. 214, Porto Alegre, Rio Grande do Sul A: 1-3, 5, 6, 10, 11, 13, 20. C: 71, 73, 77, 83. F. 12-35.

1428. **Cristiano Alves**, rua Sao Sebastiao 42, Ribeirao Preto (S. Paulo). A: 1-3, 6, 10-13, 20, 21, 24. C: 71-73, 75, 77, 83. 4-36.

1430. **Augusto Dias**, rua Falcao de Cacerda 226 (Tegipió) Recife. E. A: 1, 3, 11a. Je donne même valeur selon Yvert, 24, 25. C: 71, 77, 83. 4-36.

1450. **Dr. Joao Geraldo G. Silva**, rua da Alegria 159, Boa-Vista, Recife. A: 1, 3, 5-6, 10-13, 20, 23. C: 71, 72, 77, 83. G. 12-35.

32. *Chili.*

1441. **Jorge M. Olivares**, Casilla 301, Valparaiso. A: 20, 3. monnaie. C: 72, 77. 4-36.

36. *Kolumbja—Colombia.*

1433. **Jésus A. Pelayo**, Cucuta. 12-35.

38. *Peru.*

751. **Charles Ducastaing, A.**, Carrozas 139, Lima. A: 5, 13. B: 31-32. 6-36.

1454. **Eduardo Bellina Rothmund**, Pacasmayo. 10-35.

39. *Stany Zjedn. A. P.—U.S.A.*

1101. **Frank B. Jancowski**, 3588 Frederick Street, Detroit, Michigan. A. E: 1-3, 6, 10, 13, 14, 20, 22, 24. C: 70, 72. F. Specjalizuję Polskę. 12-35.

41. *Bolivia.*

1434. **Hans Baer**, Casilla 209. Sucre. E. A: 1, 3, 13, 20. C: 72, 73, 77. 12-35.

42. *Ekwador—Ecuador.*

1438. **Julio Almeida J.**, Selva Alegre 82, Quito, A: 21. Solamente vendo á 2 c. oro franco. 4-36.

1442. **Jose J. Ortiz Tamariz**, Apartado letra R, Cuenca, E. A: 1-3, 5b-6, 10-11a, 13, 20, 24. C: 71-73, 75, 77, 83. D. 10-35.

50. *Salvador.*

1439. **Enrique Patino**, Apartado 60, San Salvador. E. A: 1, 2, 6, 13. F. C: 72, 77. 4-36.

51. *Venezuela.*

1440. **L. Gonzalez Villasmil**, Calle Este 111, Caracas. E. A: 1-3, 5b, 6, 13, 24, 25. C: 72, 77. 4-36.

Tableau d'Honneur.

Nr. 1227/32 a présenté	Nr. 1437/30, 1441/32, 1438 42,		
	1439/50, 1440/51 (prol. d'abonn. par 10 mois)		
Nr. 1341 31	1430/31, 1450/31	"	4 "
Nr. 1330 17	1432 17	"	2 "
Nr. 1194/31	1428/31	"	2 "

Attention!

A nos adhérents qui auront présenté à „Ikaros“ de nouveaux membres nous prolongerons abonnement de deux mois à chaque neuvième membre.

Czarna lista—Liste noire—Black List—Schwarze Liste

Ostrzegamy przed następującymi firmami i osobami —
Wir warnen vor folgende Firmen und Personen:

Ludwik Kipke, Hamburg 23.

Rosberg 40 (Niemcy—Allemagne—Germany).

583/1. **Aleksander Brakier, Częstochowa,**

Jasnogórska 55, (Pologne).

387 8. **Basil Tschishof.** Uus maja 24-4, Kreenholm (Estonie).

681/1. **Zofja Kuglowa,** Rzeszów, Dąbrowskiego 36 (Pologne).

639 8. **V. de Cizov, Kreenholm** (Estonie).

871 17. **Boris Seseikin,** ul. Kima 79-1, Gorkij—City (Russie).

910 17. **Georgij Balaschow.** Gorkij 3, Box 1 (Russie).

1033/1. **Wulf Lewin,** Kijowska 4-5, Wilno, (Pologne).

OGŁOSZENIA — ANNOUNCES.

Za treść ogłoszeń Redakcja nie odpowiada.

Une annonce de cette grandeur ne coûte

une frs. 5 — ou 3 coup. — répon. — intern.
3 fois „ 10. — „ 6 „ „ „

En timbres-poste (usés):

1 fois frs. 50.—

3 „ „ 100.—

base Yvert 1935.

Payement d'avance.

Eine Anzeige in dieser

Grösse kostet

nur RM. 1.—oder 3 Int. Ant.-scheine

3 Mal „ 2.— „ 6 „ „ „

oder

In Briefmarken (gebr.):

1 Mal Mk. 10.—

3 „ „ 20.—

Basis Michel 1935.

Vorauskausa.

FEHLLISTENTAUSCH

mit allen Europa-Ländern
(auch per 10 u. 100 Stk.). Basis
Michel, Yvert. **H. Rauch, Wien,**
IV, Mühlgasse Nr. 15, Österreich.

(44-46)

Cambio

Contra 1.000—5.000 sellos medianos
y comunes de países americanos
doy igual cantidad de Polonia.

V. Hermanowski

Editor de la revista „Ikaros“.

Br. Pierackiego, 27, Białystok, Polonia.

KOPERTY Z WIEKU XVIII i XIX

do 1860 roku

ze wszelkiego rodzaju stemplami pocztowymi Ziem Polski
(lakowymi, kauczukowymi etc.)

kupię za gotówkę lub—na żądanie—zamienię na znaczki. Re-
flektuję wyłącznie na pierwszorzędnie zachowane egzemplarze—
stemple czyste, czytelne.

Oferty i ewent. koperty kierować pod adresem

W. Hermanowski, Redaktor-Wydawca „Ikarosu“, **Białystok,**
Br. Pierackiego 127.

ECHANGE

J'accepte Pologne et tous pays
mais seulement les timbres co-
tés pas moins de 1 fr. la pièce.
Je prends jusqu'à 100 pièces de
chaque sorte.

Donne en échange **Grèce, Crète,**
Thrace et Epire. Base Yvert.
Minimum 200 frs.

Communs et défectueux sans
réponse.

Leonidas Cirlaghitis

Boite Postale 43, Le Pirée (Grèce)
(46-47)

(Tout journal reproduisant 3 fois
cette annonce recevra 150 fr.
en timbres: Base Yvert)

Kupię

katalogi Yverta 1934 i 1935,
używane, w dobrym stanie.

Wacław Kieżun, poczta Jedlnia Letnisko
ad Radom.

ZAMIANA

znaczków polskich z uwzględnieniem
wszelkich odmian. Podstawa: Podręcz-
nik Ikarosu. **Wł. Czarnocki, Radom,**
1 maja 44, m. 2.

Suche tausch

alle Neuheiten bis 20 St. einer
Sorte. Auch schöne Bildermarken
erwünscht. Erstsending erbeten.

Lauri Peltonen, Hanko.

Finland (45-46.

NOWOŚCI!

Michel Yvert Zł. gr.

Fiume:
97—110 96—109 * 13.50

Litwa:
126—137 117—128 * 2.40

Smetona, 1934 r. 3 zn. kpl. —.30

Lotwa:

87—88 91—92 8.75

107—111 113—117 6.50

Rosja:

Spartakjada 10 zn., kpl. 2.50

Engels 4 zn., kpl. 1.10

Węgry:

380—382 342—344 2.25

383—386 6—9 1.05

401—402 10—11 1.45

396—398 368—370 1.80

403—410 371—378 4.75

* — nieużyw., reszta—używane.

Ceny bez zobowiązań. Cen-
niki z poprzednich numerów
pisma—za nielicznymi wyjątka-
mi—są nadal ważne. Zamówienia
i pieniądze kierować pod adresem

W. Hermanowski

Białystok, Br. Pierackiego 127

Konto P.K.O. Nr. 65.350.

Mes prix courants

pour les timbres **Perse,** Afghan.
et autres pays seront envoyés
sur demande. **Maison A. Tarki,**

Tauris, Perse. (36-53.

WYDAWNICTWO ALBUMÓW DO MAREK

A. J. OSTROWSKI

ŁÓDŹ, UL. PIOTRKOWSKA 55

ODDZIAŁ W WARSZAWIE, MARSZAŁKOWSKA 120

CENNIK DETALICZNY

Nr. albumu	Zawiera znaczki krajów:	ilość stron	w oprawie:	Rozmiar w c m.	Cena za sztukę
3010	Polski i jej sąsiad.	32	Okładce kartonow.	12×16	—50
3011	Europy	32	Okładce kartonow.	12×16	—50
3012	Zamorskich	32	Okładce kartonow.	12 · 16	.50
3005	Całego świata	64	Karton. fantazyjn.	18×26	2.—
3006	Całego św ata	64	Broszur. fantazyjn.	18 · 26	2.50
3007	Całego świata	64	Płócien. wytłaczan.	18 · 26	3.—
3001	Całego świata	128	Broszur. fantazyjn.	22 · 28	6.—
3001	Całego świata	128	Płócien. wytłaczan.	23×28	7.50
3002	Europy	360	Płócien. wytłacz.	26 · 32	20.—
3002	Europy	360	Dermatoid. wytłacz.	26×32	25.—

Albumy, teczki i zeszyty do znaczków (bez klisz)

Nr. 30	Zeszyt do znaczków w okładce kartonowej, kart 16, rozm. 10×16	—30
„ 31	Teczka do kolekcjonow. znaczków pocztowych w oprawie płóciennej, rozm. 10×16	3.—
„ 32	Zeszyt do znaczków w okładce papier. miękkiej, kart 20, rozm. 14×22	—45
„ 29	Album na śrubach w oprawie dermatoidowej zawierającej 100 kart z papieru milimetrowego, format 30×36	20.—
	Karty zapasowe do albumu Nr. 29, za 100 ark.	12.—

DALSZE WYDANIA ALBUMÓW W DRUKU

Poszukuję filatelisty,
któryby sprzedawał moje wybory. 20% zarobku w gotówce. Zgłoszenia z pierwszorzędniemi referencjami do: Skrytka pocztowa 23, Tuchola, Pomorze.

Tausch

mit allen Ländern (auch Übersee) bis 100-200 Stück verschiedene per 1—2 St. jeder Sorte. Gewöhnliche, mittlere und bessere. Gebe solche von Polen. Basis Senf. Wünsche Erstsending. **Feliks Stobnicki, Katowice,** ul. Raciborska 14, m. 3. Polen.

„Echange Mondial & Amitié“.

Międzynarodowy Klub zamiany, założony 1918 roku Abonament zł. 4.20 rocznie. Prospekt i Nr. okazowy darmo! Sekretariat: „E.M.A.” Tarnów, skrytka 60.

Zamiana

Biorę znaczki Polski i innych Państw, o wartości jednak nie niższej 1 fr. za sztukę. Poszukuję do 100 sztuk jednego gatunku. Daję wzamian Grecję, Krete, Francję i Epir. Ocena p g Yverta. Minimum 200 fr. Pospolite i uszkodzone - bez odpowiedzi. **Leonidas Cirlaghitsis,** boîte postale 43, **Le Pirée** (Grecja). Koresp. po franc. i ang. (46-47).

Suche

für meine Sammlung mittlere und kleinere Werte gut erhalten von Bayern, Belgien, Danzig, Finnland, Italien, Holland, Norwegen, Portugal, Spanien, Südslavien ab 1919. Gebe gute Mischung von Polen. Erstsending erbeten. **Stefan Sowa,** N.-Wileńska 30, **Stolpce** (Polen).

Szwajcaria

3 klg. dobrej mieszanki: **Juventute, Gothard, depłaty, etc.** 15.—fr.
50 rozm. za 10 pakietów 3.50
100 „ „ 10 „ 15.—

Należność zgóry, ceny we frankach szwajcarskich. Wysyłam ładne wybory znaczków, ceny niskie.

Henri Aubry (Ikaros 884 19), **Les Breuleux,** Jura Bernois, Suisse. (44-46).

Billig wie noch nie,
einige Beispiele beweisen es.

Oesterreich:

1921 Hochwasser (20 W) *	Zł.
1926 Nibelungen (6 W) *	1.40
1928 Hainisch (4 W) *	1.60
1933 Winterhilfe (4 W) *	3.20
1934 Baumeister (6 W) *	2.90
1918 Flugpost 225 y—227 y *	5.60
1917 18 (Faserp.) 208—211 *	4.80
1917 18 (Faserp.) 208—211 *	3.40
1922 24 Flugpost (Kress 8 W.) *	6.10

Bosnien:

1910 Nr. 58, 59, 60 *	4.60
1917 „ 124—141 (17 W) *	6.20

Danzig:

1923 Nr. 158—160 *	—70
--------------------	-----

Deutsch-Ostafrika:

1900 Nr. 11—18 *	4.—
------------------	-----

Albanien:

1925 Nr. 121—130 *	2.50
1925 „ 133—139 *	2.50

Lichtenstein:

1920 Nr. 14—19 *	2.—
1929 „ 93—96 *	3.60

Fiume:

1919 Nr. 74—84 *	1.80
------------------	------

Russland:

1905 Nr. 58—61 *	4.60
Metro, 4 Wte, gerb. kompl.	1.50

Pakete:

500 versch. Oesterreich	6.80
200 „ Cechoslovakei	3.80
50 „ Bosnien	2.—

Lieferung nur gegen Vorkasse, Porto extra. Preisliste gratis. Bitte senden Sie Ihre Fehlliste. **Dipl. Kfm. Kurt Schönbeck, Wien II.** (Austria) Nordbahnstrasse 24.

WENN OESTERREICH dann Kraus!

	Zl.		Zl.
1900—1906 Fr. (62) Mk. 13. —	6.50	1923 Städte	7.80
1910 10 Kronen	73.—	1924 Künstler	8.80
1910 I H. bis I Kr.	16.—	1925/30 Flugpost	10.—
1916, 17, 18, 10 Kr. (3)	15.50	1929, 1932 und Seipel	3.80
Parlament 287 I	200.—	1930 Miklas	6.30
Nº 398—404 B (6)	7.50	1931 ROTARY	6.30
1922 (7) 5.40; B	9.—	1934 (16) weisse Stücke	1.10
1922 Flugpost	7.50	1935 2 S. neue Farbe	2.20
Katholikentag nebst 3 versch. Polen—Marken mit poln. Stempel	7.30	1 Mai: Muttertagsmarke	
Winterh. (S. 150 blos einen Tag) (4)	2.80	ff. kleine Auflage	0.30
525 versch. Austr. ohne privat gezähnte u. sonstige unbrauchbare	10.—	1 Juni: Porto Adler 3-farbig,	
Gelber Merkur, senkrecht Knapp	90.—	Postpreis 20. 21	22.—
Liefere alle Nr. von Austrja u. Bosnien. 110 versch. Bosnien sehr billig	16.—		

E. Kraus, Wien I., Johannesg. 17, Oesterreich.

Postkonto: Warszawa 191.643.

(45-47)

„I K A R O S Y“

z poprzednich lat.

Do nabycia w naszej Adm. są jeszcze następujące numery:

1929 r.: 15, 16 i 17.

1930 r.: 18, 19, 20 i 21.

1931 r.: 22, 23, 24 i 26.

1932 r.: 28, 29, 30 i 31.

1933 r.: 33, 34, 35, 36 i 37.

1934 r.: 38, 39, 40, 41, 42 i 43.

Niektóre z podanych numerów są już na zupełnem wyczerpaniu.

Cena egzemplarza 65 groszy.

W. HERMANOWSKI,

BIAŁYSTOK, Br. Pierackiego 127.

(Konto P.K.O. 65.350).

L. SCHMIEDER, artiste peintre, rue Constitution 36, **Anvers** (Belgique) échange des Tableaux contre Timbres (accepte tous les timbres en bon état et pas trop communs.) Echange aussi timbres contre timbres par 5, 10, 25 et plus d'exemplaires. Tout journal reproduisant 8 fois l'annonce ci-dessus recevra après réception des No. justificatifs un petit tableau à l'huile.

41-48

EUGENIO F. DE KEREKI

Calle Miguel Barreiro 3347,

Montevideo, Uruguay,

wuenscht im Tausch nur ungebrauchte Briefmarken in tadellosem Zustande aller Laender, hauptsaehtlich Europa, Kolonien und Flugpost (Flugpost auch gebraucht) auf Base Senf 1935 mit mittleren Sammlerbittet eingeschriebene Erstsending mindestens 50 Mark Wert, gibt im Tausch Gebrauchte und Ungebrauchte, hauptsaehtlich Uruguay und auch verkauft ungebrauchte Uruguay in tadellosem Zustande mit grossem Rabatt. Korrespondenz: deutsch, englisch, franzoesisch, spanisch und ungarisch. (45-47)

The SCANDIA-COURRIER

Official organ of the **Scandia International Exchange Club**, with members all over the world. Published quarterly in many languages. Subscription prices 3/- per year. We give 50 Finnish stamps free to all members. Write for prospects to the President: **Kai Alijoki**, Kalevankatu 12. A. **Helsinki, Finlande.** (45-47)